

OBSAH

ÚVOD	7
OBECNÁ ČÁST	9
1 OBECNÉ RADY A NÁMĚTY K PROMYŠLENÍ	11
2 KABINET BIOLOGIE, MATERIÁLNÍ DIDAKTICKÉ PROSTŘEDKY, CHEMIKÁLIE, ŠKOLNÍ POZEMEK	13
2.1 Kabinet biologie.....	13
2.2 Učební pomůcky ve výuce biologie.....	13
2.3 Laboratorní sklo, základní chemikálie a reagentie pro výuku biologie.....	14
2.4 Základní pomůcky pro mikroskopování	15
2.5 Technické výukové prostředky (mikroskopy, lupy, přístroje, didaktická technika)	15
2.6 Jak pečovat o zoologické sbírky (vycpaniny, sbírky brouků, motýlů aj.).....	17
2.7 Jak pečovat o herbáře.....	17
2.8 Materiál do praktických cvičení a k demonstracím ve výuce	18
3 UČEBNICE A ČASOPISY VE VÝUCE BIOLOGIE	22
4 HYGIENA A BEZPEČNOST PRÁCE VE VÝUCE BIOLOGIE.....	26
5 BIOLOGICKÉ A EKOLOGICKÉ SOUTĚŽE, BIOLOGICKÉ KROUŽKY, MIMOŠKOLNÍ VÝUKA (ZÁJMOVÁ ČINNOST, LETNÍ ŠKOLY A TÁBORY)	29
5.1 Biologické a ekologické soutěže	30
5.2 Biologické kroužky.....	38
5.3 Mimoškolní výuka (zájmová činnost, letní školy a tábory).....	39
6 SPOLUPRÁCE S MÍSTNÍMI KOMUNITAMI MAJÍCÍMI VZTAH K BIOLOGII A OCHRANĚ PŘÍRODY	42
7 PROJEKTY, GRANTY, FINANCE	43
8 RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY (RVP) A ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY (ŠVP) VZDĚLÁVACÍHO OBORU BIOLOGIE	45
8.1 Zařazení vzdělávacího oboru biologie na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií do vzdělávací oblasti	46

9	MATURITNÍ ZKOUŠKA Z BIOLOGIE, PŘÍPRAVA NA PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA VYSOKOU ŠKOLU	47
9.1	Maturitní zkouška z biologie	47
9.2	Příprava na přijímací zkoušky na vysokou školu	51
10	V HODINÁCH BIOLOGIE	52
10.1	Plánování výuky	52
10.2	Didaktické zásady ve výuce biologie	54
10.3	Metody výuky biologie	57
10.4	Organizační formy výuky biologie	63
10.5	Diagnostika výsledků vzdělávání studentů	69
10.6	Informační a komunikační technologie (ICT) ve výuce biologie, počítačová podpora výuky	76
10.7	Ekologické vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)	79
11	STUDENTI A PRÁCE S NIMI	81
11.1	Nadaní studenti	82
11.2	Neprospívající studenti	86
12	ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL BIOLOGIE	88
12.1	První kroky začínajícího učitele	88
12.2	Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)	95
12.3	Příprava na výuku	97
12.4	Předmětová komise biologie	102

SPECIÁLNÍ ČÁST **105**

DIDAKTICKÉ POZNÁMKY K VÝUCE VZDĚLÁVACÍHO OBORU BIOLOGIE NA ČTYŘLETÝCH GYMNÁZIÍCH A NA VYŠŠÍM STUPNI VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ		107
A.	OBEČNÁ BIOLOGIE	108
B.	BIOLOGIE VIRŮ	114
C.	BIOLOGIE BAKTERIÍ	116
D.	BIOLOGIE PROTIST	118
E.	BIOLOGIE HUB	119
F.	BIOLOGIE ROSTLIN	123
G.	BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ	130
H.	BIOLOGIE ČLOVĚKA	138

I. GENETIKA	148
J. EKOLOGIE	152
NĚKTERÉ TRADOVANÉ NEPŘESNOSTI V UČEBNÍCÍCH A STUDIJNÍ LITERATUŘE (NA PŘÍKLADU BIOLOGIE ROSTLIN)	157
POZNÁMKA K MEZIPŘEDMĚTOVÝM VZTAHŮM BIOLOGIE K DALŠÍM PŘÍRODOVĚDNÝM PŘEDMĚTŮM	163
PŘÍLOHY	165
PŘÍLOHA 1 – Aktuální odkazy na firmy s učebními pomůckami do biologie	167
PŘÍLOHA 2 – Možný obsah lékárníčky v učebně (laboratoři) biologie.....	169
PŘÍLOHA 3 – Několik příkladů realizovaných dobrých forem spolupráce středních škol s externími partnery.....	171
PŘÍLOHA 4 – Příklad úspěšné žádosti o příspěvek z krajského úřadu na projekt Ekosystémy a ekologie rostlin a živočichů.....	177
PŘÍLOHA 5 – Příklad úspěšně realizované spolupráce gymnázia s externími partnery – příklad zpracování závěrečné zprávy k projektu	181
PŘÍLOHA 6 – Školní plán EVVO Biskupského gymnázia B. Balbína v Hradci králové.....	187
PŘÍLOHA 7 – Základní obecné charakteristiky rámcových vzdělávacích programů pro čtyřletá gymnázia a vyšší stupně víceletých gymnázií.....	191
PŘÍLOHA 8 – Učební osnovy (součást ŠVP) vyučovacího předmětu biologie OA a SZeŠ Bruntál.....	195
PŘÍLOHA 9 – Tematický plán vyučovacího předmětu biologie pro kvintu.....	205
PŘÍLOHA 10 – Očekávané znalosti a dovednosti v obecné rovině podle Katalogu požadavků pro společnou část maturitní zkoušky z biologie.....	207
PŘÍLOHA 11 – Možné znění Pravidel pro hodnocení výsledků ve vzdělávání žáků a studentů.....	209
PŘÍLOHA 12 – Otázky k sebereflexi.....	213
PŘÍLOHA 13 – Vlastnosti testů, druhy testů, tvorba didaktického testu, testové úlohy	215

PŘÍLOHA 14 – Popis příkladu vlastního pozorování studentů, řešení jednoduché problémové úlohy, příklad mezipředmětového vztahu matematiky a biologie.....	221
PŘÍLOHA 15 – Příklad využití srovnávací tabulky v tematickém celku Biologie rostlin	227
PŘÍLOHA 16 – Charakteristika a příklady dědivosti kvantitativních znaků.....	231
PŘÍLOHA 17 – Základní seznam organismů pro určování.....	233
PŘÍLOHA 18 –Poznámky k některým aktuálním otázkám v oblasti vzdělávání v biologii	237
PŘEHLED ZÁKLADNÍ POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	241
SOUHRN / SUMMARY	243